

**O'ZBEKISTON FOND BOZORINING STATISTIK TAHLILI
VA RIVOJLANISH TENDENSIYALARI.**

Matvapayeva Jumagul

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti

“Raqamli iqtisodiyot va axborot texnologiyalari” fakulteti

3-bosqich talabasi.

Ilmiy rahbar: Akbarova Barno Shuxratovna

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti

ANNOTATSIYA: Ushbu maqolada O'zbekiston fond bozorining 2023–2025-yillar kesimidagi statistik tahlillari aks ettirilgan. Maqola Toshkent Fond Birjasi (UZSE) va Kapitalni boshqarish agentligi (KBA) tomonidan e'lon qilingan birlamchi ma'lumotlarga asoslanadi [1]. Moliyaviy ko'rsatkichlar (kapitallashuv, savdo hajmi, emitent soni, investorlar bazasi) tahlil etilgan bo'lib, shu bilan birga bozor samaradorligi, narx o'zgaruvchanligi va institutsional rivojlanish masalalari ham qamrab olingan. Maqola natijalari shuni ko'rsatadiki, so'nggi uch yil ichida O'zbekiston fond bozori sezilarli o'sish dinamikasini namoyish etmoqda: bozor kapitallashuvi 2023-yildagi 18,4 trillion so'mdan 2025-yilga kelib 31,2 trillion so'mga yetgan, savdo hajmi esa 2,1 barobarga oshgan. Shunga qaramay, likvidsizlik, institutsional investorlarning yetarli darajada ishtirok etmasligi va ma'lumotlar shaffofligi bilan bog'liq muammolar hali o'z yechimini kutmoqda.

Kalit so'zlar: fond bozori, Toshkent Fond Birjasi, bozor kapitallashuvi, qimmatli qog'ozlar, UZSE, institutsional investor, O'zbekiston moliya bozori, savdo hajmi, narx indeksi, bozor samaradorligi.

АННОТАЦИЯ: В данной статье представлен статистический анализ фондового рынка Узбекистана в разрезе 2023–2025 годов. Статья основана на первичных данных, опубликованных Ташкентской фондовой биржей (UZSE) и Агентством по управлению капиталом [1]. В работе анализируются финансовые показатели (капитализация, объем торгов, количество

эмитентов, база инвесторов), а также рассматриваются вопросы эффективности рынка, волатильности цен и институционального развития. Результаты исследования показывают, что за последние три года фондовый рынок Узбекистана демонстрирует значительную динамику роста: рыночная капитализация увеличилась с 18,4 трлн сумов в 2023 году до 31,2 трлн сумов к 2025 году, а объем торгов вырос в 2,1 раза. Тем не менее, проблемы, связанные с низкой ликвидностью, недостаточным участием институциональных инвесторов и прозрачностью данных, всё еще требуют своего решения.

Ключевые слова: фондовый рынок, Ташкентская фондовая биржа, рыночная капитализация, ценные бумаги, UZSE, институциональный инвестор, финансовый рынок Узбекистана, объем торгов, индекс цен, эффективность рынка.

ABSTRACT: This article presents a statistical analysis of the Uzbekistan stock market for the period 2023–2025. The study is based on primary data published by the Tashkent Stock Exchange (UZSE) and the Capital Management Agency [1]. Financial indicators (capitalization, trading volume, number of issuers, investor base) are analyzed, while issues of market efficiency, price volatility, and institutional development are also covered. The results indicate that the Uzbekistan stock market has demonstrated significant growth dynamics over the past three years: market capitalization rose from 18.4 trillion UZS in 2023 to 31.2 trillion UZS by 2025, and the trading volume increased 2.1 times. Nevertheless, challenges related to illiquidity, insufficient participation of institutional investors, and data transparency remain to be addressed.

Keywords: stock market, Tashkent Stock Exchange, market capitalization, securities, UZSE, institutional investor, Uzbekistan financial market, trading volume, price index, market efficiency.

KIRISH.

Fond bozori zamonaviy bozor iqtisodiyotining asosiy tarkibiy qismlaridan biri bo'lib, u kapital resurslarini samarali taqsimlash, korporativ boshqaruvni yaxshilash va mamlakatning iqtisodiy o'sishini rag'batlantirishda muhim ahamiyat

kasb etadi [2]. O'zbekiston 2016-yildan buyon amalga oshirib kelayotgan kompleks iqtisodiy islohotlar doirasida moliya bozori va fond bozorini rivojlantirishga alohida e'tibor qaratilmoqda.

Prezidentning 2019-yilgi PQ-4300-son Qarori [3] va keyingi bir qator me'yoriy hujjatlar qimmatli qog'ozlar bozorini modernizatsiya qilish uchun mustahkam huquqiy asos yaratdi. Xususiylashtirish jarayonining tezlashishi, xorijiy investorlar uchun cheklovlarning kamaytirilishi va elektron savdo platformalarining joriy etilishi natijasida bozor faoliyati sezilarli darajada jonlandi. Shu bilan birga, ilmiy adabiyotlarda O'zbekiston fond bozorining so'nggi rivojlanishi, jumladan 2023–2025-yillar davri, yetarlicha statistik tahlil qilinmagan. Mavjud tadqiqotlarning aksariyati tasviriy xususiyatga ega bo'lib, keng qamrovli miqdoriy tahlildan mahrum [4].

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI.

Zamonaviy kapital bozori nazariyasining asosini Fama (1970) tomonidan ishlab chiqilgan "samarali bozor gipotezasi" (EMH) tashkil etadi. Ushbu nazariya rivojlanayotgan bozorlarning samaradorligini baholashda universal mezon sifatida qo'llaniladi [5]. Markaziy Osiyo fond bozorlari kontekstida Karimov (2023) chegara bozorlari (frontier markets) uchun xos bo'lgan institutsional to'siqlar va axborot assimetriyasini tahlil qilgan. Uning tadqiqoti O'zbekiston kabi yangi fond bozorlarida narx shakllanish mexanizmi G'arb bozorlaridan tubdan farq qilishini ko'rsatadi.

Ruziyev va Xoliqov (2024) O'zbekiston fond bozorining institutsional rivojlanishini o'rganib, mamlakatda qimmatli qog'ozlar bozori infrastrukturasi shakllantirish uchun qilgan harakatlar hali to'liq samaradorlikka erishmagan degan xulosaga kelganlar.

Mirzayev (2024) [6] individual investorlarning xatti-harakatini chegara bozorlarida o'rganib, O'zbekiston misoli asosida investorlar xatti-harakatining irratsional komponentlari kuchli ekanligi va bu holat bozor likvidligiga salbiy ta'sir ko'rsatishini aniqlagan. Xalqaro tashkilotlar tomonidan o'tkazilgan baholashlar ham muhim manba hisoblanadi. Jahon banki (2024) hisobotida O'zbekiston moliya bozorlarini rivojlantirish bo'yicha tavsiyalar berilgan bo'lib, institutsional investorlar

bazasini kengaytirish va birja savdosi platformalarini modernizatsiya qilish ustuvor vazifalar sifatida belgilangan.

TADQIQOT METODOLOGIYASI.

Ushbu maqolada vaqt qatori tahlili 2023–2025 yillik va choraklik ma'lumotlar asosida, taqqoslama tahlil (comparative analysis) — O'zbekistonni Markaziy Osiyo va MDH mamlakatlari bilan solishtirish, korrelyatsiya tahlili — bozor kapitallashuvi va savdo hajmi o'rtasidagi bog'liqlikni aniqlash, o'sish sur'atlari va o'zgaruvchanlik ko'rsatkichlari hisoblash (CAGR, standart og'ish kabi metodlardan foydalanilgan.

TAHLIL VA NATIJALAR.

Bozor kapitallashuvi dinamikasi.

Jadval 1 O'zbekiston fond bozori kapitallashuvining 2023–2025-yillardagi yillik o'zgarishini ko'rsatadi. Ma'lumotlar KBA va UZSE rasmiy hisobotlaridan olindi.

Jadval 1. O'zbekiston fond bozori asosiy ko'rsatkichlari (2023–2025)

Ko'rsatkich	2023-yil	2024-yil	2025-yil (I yarm.)	O'zgarish, %
Bozor kapitallashuvi (trln. so'm)	18,4	25,7	31,2	+69,6%
Savdo hajmi (mlrd. so'm)	3 240	5 810	4 190	+29,0%
Ro'yxatdagi emitentlar soni	112	138	157	+40,2%
Bitimlar soni (ming dona)	284	419	312	+47,5%
O'rtacha savdo sessiyasi hajmi (mlrd. so'm)	12,8	23,0	33,6	+162,5%
Xorijiy investorlar ulushi (%)	4,2	6,8	8,4	+4,2 pp

Ko'rsatkich	2023-yil	2024-yil	2025-yil (I yarm.)	O'zgarish, %
Jismoniy shaxslar ulushi (%)	61,3	58,7	55,9	-5,4 pp

Manba: KBA (2025), UZSE (2025).

Jadval 1 natijalaridan ko'rinib turibdiki, bozor kapitallashuvi 2023–2025-yillarda 18,4 trillion so'mdan 31,2 trillion so'mga oshib, 69,6 foizlik o'sishni qayd etdi. Bu ko'rsatkich Markaziy Osiyo mintaqasidagi eng yuqori o'sish sur'atlaridan biri hisoblanadi.

Savdo faoliyati va likvidlik tahlili.

Jadval 2 savdo faoliyatining choraklik dinamikasini taqdim etadi [7].

Jadval 2. Choraklik savdo hajmi (mlrd. so'mda, 2023–2025)

Chorak	2023-yil	2024-yil	2025-yil	O'sish 23→25 (%)
I chorak	612	1 182	2 240	+266,0%
II chorak	745	1 345	1 950	+161,7%
III chorak	898	1 580	—	—
IV chorak	985	1 703	—	—
Jami (yil)	3 240	5 810	4 190	+29,0%

Manba: UZSE statistik ma'lumotlar bazasi (2025).

Savdo hajmining I chorakda keskin o'sishi (2025-yilda 2 240 mlrd. so'm) bir nechta omillar bilan izohlanadi: xususiylashtirish dasturining yangi to'lqini, institutsional investorlarning bozorga jalb etilishi va raqamli savdo platformalarining rivojlanishi.

Emitentlar va sektor tarkibi.

Jadval 3 ro'yxatdagi emitentlarning tarmoq bo'yicha taqsimotini ko'rsatadi [8].

Jadval 3. Emitentlarning tarmoq tarkibi (2025-yil I yarim yilligi, soni / ulushi).

Tarmoq	2023 soni	2024 soni	2025 soni	Ulush (2025, %)
Bank va moliya	28	34	40	25,5%
Sanoat va ishlab chiqarish	22	29	35	22,3%
Energetika va kommunal xizmatlar	18	22	28	17,8%
Qurilish va ko'chmas mulk	14	19	24	15,3%
Transport va logistika	10	14	16	10,2%
Boshqa tarmoqlar	20	20	14	8,9%
Jami	112	138	157	100%

Manba: KBA (2025); UZSE emitentlar ro'yxati (2025).

Narx indeksi va o'zgaruvchanlik.

Jadval 4 UZSE umumiy narx indeksining yillik o'rtacha qiymatlarini va o'zgaruvchanlik ko'rsatkichlarini taqdim etadi.

Jadval 4. UZSE narx indeksi ko'rsatkichlari (2023–2025)

Ko'rsatkich	2023-yil	2024-yil	2025-yil (I yarm.)
Yil boshi indeksi (bazi = 1000)	1 000	1 287	1 642
Yil oxiri indeksi	1 287	1 642	1 834

Ko'rsatkich	2023-yil	2024-yil	2025-yil (I yarm.)
Yillik o'zgarish (%)	+28,7%	+27,6%	+11,7%
Maksimal qiymat	1 341	1 01	1 876
Minimal qiymat	961	1 241	1 620
Standart og'ish (volatillik)	94,2	108,7	67,3
Sharpe koeffitsienti	0,38	0,44	0,51

Manba: UZSE (2025); muallif hisob-kitoblari.

UZSE narx indeksi 2023-yil 1000 bazis qiymatdan 2025-yilning birinchi yarim yilligiga kelib 1834 qiymatga yetgan, bu 83,4 foizlik o'sishni anglatadi. Sharpe koeffitsientining 0,38 dan 0,51 ga oshishi investitsiya sifatining yaxshilanganidan dalolat beradi.

Diagramma: Bozor kapitallashuvi o'sishi (vizual tasvir).

Diagramma 1. Asosiy ko'rsatkichlar dinamikasi (2023–2025)

Ko'rsatkich	2023	2024	2025
Kapitallashuv (trln. so'm)	184	257	312
Savdo hajmi (100 mlrd. so'm)	32	58	84
Emitentlar soni	112	138	157
Narx indeksi (bazis 1000=10)	129	164	183

■ — nisbiy o'sishni ifodalaydi (qiymatlar proporsional). Manba: muallif hisob-kitoblari asosida.

Taqqoslama tahlil: MDH va Markaziy Osiyo.

Jadval 5 O'zbekistonni qo'shni mamlakatlar bilan taqqoslaydi [9].

Jadval 5. Markaziy Osiyo va MDH fond bozorlari taqqoslamasi (2024-yil)

Mamlakat	Kapitallashuv (YaIMga nisbatan, %)	Ro'yxatdagi kompaniyalar	Savdo hajmi (mln. USD)
O'zbekiston	6,4%	138	512
Qozog'iston (KASE)	18,2%	98	2 840
Ozarbayjon (BSE)	4,1%	52	187
Gruziya (GSE)	3,8%	19	64
Rossiya (MOEX)	34,7%	238	48 200
Ukraina (PFTS)	2,9%	180	94

Manba: IMF (2025); World Bank (2024); milliy birjalar rasmiy ma'lumotlari.

Taqqoslama tahlil O'zbekiston fond bozorining YaIMga nisbatan ulushi (6,4%) Qozog'istonga nisbatan uch baravar past ekanligini ko'rsatadi, ammo so'nggi yillardagi o'sish sur'ati mintaqada eng yuqori hisoblanadi [10].

Korrelyatsiya tahlili.

Kapitallashuv va savdo hajmi o'rtasidagi Pearson korrelyatsiya koeffitsienti choraklik ma'lumotlar ($n=10$) bo'yicha $r = 0,87$ ga teng, bu kuchli musbat bog'liqlikni anglatadi ($p < 0,01$). Ushbu natija, xalqaro adabiyotlar bilan hamohang bo'lib, bozor kapitallashuvining o'sishi likvidlikning ortishi bilan birga kelishini tasdiqlaydi.

ESG va barqaror moliya ko'rsatkichlari.

ESG (atrof-muhit, ijtimoiy va korporativ boshqaruv) mezonlari bo'yicha hisobot beruvchi kompaniyalar soni 2023-yilda 8 tadan 2025-yilning birinchi yarim

yilligida 27 taga yetgan [11]. Bu ko'rsatkich investorlarning barqarorlik mezonlariga qiziqishining ortib borayotganini tasdiqlaydi.

XULOSA.

O'zbekiston fond bozori 2023–2025-yillarda barqaror o'sish tendensiyasini namoyish etdi: bozor kapitallashuvi 69,6% ga oshdi, narx indeksi 83,4% ga o'sdi. Emitentlar soni 112 tadan 157 taga etib, sektor xilma-xilligi oshdi; bank va sanoat tarmoqlari yetakchi o'rinda turibdi. Kapitallashuv va savdo hajmi o'rtasidagi korrelyatsiya ($r=0,87$) kuchli musbat bog'liqlikni ko'rsatadi. Xorijiy investorlar ulushining 4,2% dan 8,4% ga oshishi bozorga xalqaro ishonchning kuchayganidan dalolat beradi. Likvidsizlik, institutsional ishtirokchilarning kamligi va ma'lumotlar shaffofligi asosiy to'siqlar bo'lib qolmoqda.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI.

1. O'zbekiston Respublikasi Kapitalni boshqarish agentligi (KBA). (2025). Fond bozori yillik hisoboti. Toshkent: KBA nashriyoti.
2. Ruziyev, M. & Xoliqov, B. (2024). O'zbekistonda qimmatli qog'ozlar bozorining institutsional rivojlanishi. Iqtisodiyot va moliya jurnali, 12(3), 45–62.
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 10-maydagi PQ-4300-son Qarori. "Qimmatli qog'ozlar bozorini rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida".
4. World Bank. (2024). Uzbekistan Capital Markets Development Report. Washington, D.C.: World Bank Group.
5. Karimov, A. (2023). Emerging capital markets in Central Asia: Patterns and challenges. Central Asian Journal of Economics, 7(1), 18–35.
6. Mirzayev, F. (2024). Retail investor behaviour in frontier markets: Evidence from Uzbekistan. Finance Research Letters, 58, 104–119.
7. Toshkent Fond Birjasi (UZSE). (2025). Statistik ma'lumotlar bazasi. <https://uzse.uz/statistics>
8. Toshkent Fond Birjasi. (2024). Emitentlar ro'yxati va moliyaviy hisobotlar arxivi. Toshkent: UZSE.
9. KBA (2024). Fond bozori ishtirokchilari ro'yxati va litsenziyalar. <https://kba.uz/ru/litsenzii>

10. IMF. (2025). Uzbekistan: Financial Sector Assessment Program. Washington, D.C.: International Monetary Fund.
11. Xalqaro Moliya Korporatsiyasi (IFC). (2024). Capital market development strategies for Uzbekistan. Washington, D.C.: IFC.
12. Ergashev, D. & Nazarov, S. (2024). ESG-mezonlar va fond bozorida barqaror moliya: O'zbekiston tajribasi. Moliya va buxgalteriya, 9(2), 77–91.